

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Babiakovej CSc. a členov senátu JUDr. Eleny Berthotyovej PhD. a JUDr. Ľuboša Szigetiho v právnej veci navrhovateľa: **K. M.**, zastúpeného JUDr. **B. B.**, advokátom, proti odporcovi: **MV SR – MÚ**, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu Č. p.: MU-1624/PO-Ž/2007 zo dňa 24. augusta 2007, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č.k. 9 Szaz 197/2007-26 zo dňa 6. februára 2008, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 9 Szaz 197/2007-26 zo dňa 6. februára 2008 **z m e ň u j e** tak, že rozhodnutie odporcu č. ČAS: MU -1624/PO-Ž/2007 zo dňa 24. augusta 2007 v časti, ktorou bola žiadosť navrhovateľa o azyl zamietnutá ako zjavne neopodstatnená **z r u š u j e a v e c v r a c i a** odporcovi na ďalšie konanie.

Navrhovateľovi náhradu trov konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave, rozsudkom uvedeným vo výroku, potvrdil rozhodnutie Č.p.: MU-1624/PO-Ž/2007 zo dňa 24. augusta 2007 v časti, ktorou odporca zamietol žiadosť navrhovateľa o udelenie azylu podľa § 12 ods. 1 písm. b) bod 5 zákona č. 480/2002 Z.z. zákona o azyle ako zjavne neopodstatnenú a zrušil rozhodnutie odporcu v časti, ktorou rozhodol, že v prípade navrhovateľa neexistuje

prekážka jeho administratívneho vyhostenia do Palestíny podľa § 58 ods. 1, 2 zákona č. 48/2002 Z.z. o pobyte cudzincov a doplnení niektorých zákonov.

Krajský súd dospel k záveru, že odporca v časti rozhodnutia, ktorou zamietol žiadosť navrhovateľa o udelenie azylu ako zjavne neopodstatnenú, správne a dostatočným spôsobom zistil a vyhodnotil skutkový stav veci, t.j. že keďže navrhovateľ žil na území SR od roku 1999, pričom od 13.7.1999 bol vo väzbe a následne vo výkone trestu odňatia slobody do 13.7.2007, kedy bol zaistený za účelom realizácie jemu uloženého trestu vyhostenia, pričom je nepochybné, že počas uvedeného obdobia nepožiadaval o udelenie azylu, z takéhoto jeho konania bolo aj podľa krajského súdu možné logicky usúdiť jeho úmysel odvrátiť hrozbu bezprostredne hroziaceho vyhostenia. Krajský súd pritom zdôraznil, že túto skutočnosť celkom jednoznačne vyjadril navrhovateľ aj v podanom opravnom prostriedku.

Krajský súd odôvodnil zrušujúcu časť rozhodnutia odporcu tým, že odporca pri posudzovaní otázky existencie či neexistencie prekážky navrhovateľovho vyhostenia vychádzal zo správ o krajine pôvodu, ktoré neboli aktuálne, resp. spôsobilé podať objektívny obraz potrebný pre jej posúdenie, a keďže takýmto konaním došlo k nedostatočne zistenému skutkovému stavu veci, rozhodnutie v napadnutej časti zrušil a vec vrátil odporcovi na ďalšie konanie.

Proti rozsudku v časti, ktorou krajský súd potvrdil rozhodnutie odporcu o zamietnutí žiadosti navrhovateľa ako zjavne neopodstatnenej podal navrhovateľ včas odvolanie, v ktorom uviedol, že nesúhlasí s vyhodnotením žiadosti ako zjavne neopodstatnenej a nesúhlasil ani s názorom krajského súdu, že sám navrhovateľ v opravnom prostriedku potvrdil, že o azyl požiadal preto, že mu hrozí vyhostenie.

Poukázal na to, že o udelenie azylu požiadal potom, ako vykonal trest odňatia slobody, pričom v opravnom prostriedku vysvetlil svoju žiadosť o azyl ako prostriedok ochrany poskytovanej podľa zákona o azyle a dohovoru o utečencoch s tým, že objasnil, v čom vidí hrozbu bezprávia a formy perzekúcie, tiež vysvetlil časovú súvislosť podania žiadosti o azyl vzhľadom na zmenu politických pomerov v krajine pôvodu počas jeho pobytu na území SR.

Zdôraznil, že pokiaľ vykonával trest odňatia slobody, nemal obavu z návratu, pretože obava z prenasledovania, či pôsobenia bezprávia, nemohla byť aktuálna v čase, keď bol vzatý do väzby ani počas výkonu trestu odňatia slobody, zároveň poukázal na to, že politické pomery v krajine pôvodu boli iné v čase trestného

konania ako po jeho skončení, kedy prešla správa územia Gazy pod vládu hnutia Hamas.

Navrhovateľ zdôraznil, že nikdy netvrdil, že bol v krajine pôvodu prenasledovaný, ale žiadal o ochranu pred bezpráviem v prípade jeho návratu, pričom aktuálnosť podania takejto žiadosti je limitovaná práve možnosťou návratu žiadateľa a nie vtedy, ak sa návratu nemá prečo obávať, keďže má pred sebou výkon trestu odňatia slobody. Práve naopak správny orgán by len ťažko vedel vyhodnotiť ohrozenie žiadateľa vážnemu bezpráviu na čas jeho návratu do krajiny pôvodu pre prípad, že takúto žiadosť by dal v 8-ročnom predstihu.

Navrhovateľ súčasne vyjadril obavu, či sa krajský súd pred vydaním rozsudku dobre oboznámil so spisom, a či boli splnené podmienky preto, aby sa mohlo rozhodnúť bez nariadenia pojednávania, a či konanie prebiehalo v súlade s OSP. Poukázal na to, že krajský súd v dôvodoch rozhodnutia uviedol, že mu bola výzva na vyjadrenie, či súhlasí s prejednaním veci v jeho neprítomnosti doručená 3.1.2007, navrhovateľ v stanovenej lehote do dňa rozhodnutia 6.2.2008 na túto nereagoval.

Podľa navrhovateľa, pokiaľ nemal súd od navrhovateľa odpoveď na výzvu a nemal zistené, či ovláda jazyk, v ktorom sa konanie vedie (zo spisu odporcu mohol zistiť, že neovláda slovenský jazyk), nemal teda spoľahlivo zistené, či sú splnené podmienky pre rozhodnutie vo veci bez nariadenia pojednávania.

Navrhovateľ súčasne namietal proti tvrdeniu súdu, že na výzvu súdu nereagoval. Navrhovateľ uviedol, že na výzvu súdu reagoval písomne tak, že súhlasil s prejednaním veci v jeho neprítomnosti, pokiaľ však súd tvrdil, že túto odpoveď na výzvu nemal, nemohol rozhodnúť bez nariadenia pojednávania.

Navrhovateľ na základe uvedeného navrhol zmeniť napadnutý rozsudok tak, že navrhol rozhodnutie odporcu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľa vyjadril tak, že navrhol napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdiť. Zopakoval argumenty, pre ktoré zamietol žiadosť navrhovateľa o udelenie azylu ako zjavne neopodstatnenej, najmä skutočnosť, že o azyl požiadal až 27.7.2007 (keď sa dozvedel, že má byť z územia SR vyhostený), hoci sa na území SR zdržiaval od roku 1999.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa je dôvodné.

Podľa § 12 ods. 1 písm. b, bod 5 zákona č. 480/2002 Z.z. o azyle (účinného do 31.12.2007) Ministerstvo žiadosť o udelenie azylu zamietne ako zjavne neopodstatnenú, ak o udelenie azylu požiada žiadateľ, ktorý bez náležitého vysvetlenia predloží svoju žiadosť o udelenie azylu až s úmyslom odvrátiť bezprostredne hroziace vyhostenie po tom, čo takúto žiadosť v minulosti nepredložil.

Podľa § 20 ods. 4 zákona o azyle, ak ministerstvo rozhodne o neudelení azylu alebo o odňatí azylu, rozhodne tiež, či cudzincovi poskytne doplnkovú ochranu; ak ministerstvo zamietne žiadosť ako zjavne neopodstatnenú, neposkytne doplnkovú ochranu, nepredĺži doplnkovú ochranu alebo zruší doplnkovú ochranu, vo výroku rozhodnutia uvedie, či existuje prekážka administratívneho vyhostenia podľa osobitného predpisu. 9a)

Podľa § 58 ods. 1 zákona č. 48/2002 Z.z. o pobyte cudzincov (účinného do 31.12.2007) cudzinca nemožno administratívne vyhostiť do štátu, v ktorom by bol ohrozený jeho život z dôvodov jeho rasy, národnosti, náboženstva, príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo pre politické presvedčenie. Rovnako nemožno cudzinca administratívne vyhostiť do štátu, v ktorom mu bol uložený trest smrti, alebo v ktorom je predpoklad, že v prebiehajúcom trestnom konaní mu taký trest môže byť uložený.

Podľa § 58 ods. 2 zákona o pobyte cudzincov cudzinca nemožno administratívne vyhostiť do štátu, v ktorom by bola ohrozená jeho sloboda z dôvodov jeho rasy, národnosti, náboženstva, príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo pre politické presvedčenie, alebo v ktorom by mu hrozilo mučenie, kruté, neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trest; to neplatí, ak cudzinec svojím konaním ohrozuje bezpečnosť štátu alebo ak bol odsúdený za obzvlášť závažný trestný čin 22) a predstavuje nebezpečenstvo pre Slovenskú republiku.

Konanie o udelenie azylu na území Slovenskej republiky je upravené v zákone o azyle. Udelenie azylu na území Slovenskej republiky je spojené so splnením podmienok taxatívne uvedených v ustanovení § 8 zákona o azyle, t.j. v prípade žiadateľa o azyl musia byť preukázané opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, prenasledovania za uplatňovanie politických práv a slobôd a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu.

V citovanom ustanovení ide o zákonné vyjadrenie ústavnej garancie poskytovania azylu cudzincom prenasledovaným za uplatňovanie politických práv a slobôd (čl. 53 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky).

V predmetnej veci je potrebné predostrieť, že predmetom odvolacieho konania bol rozsudok krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie o zamietnutí žiadosti o udelenie azylu ako zjavne neopodstatnenej podľa § 12 ods. 1 písm. b) bod 5 zákona o azyle a rozhodnutie o tom, že neexistuje prekážka jeho administratívneho vyhostenia podľa § 58 ods. 1 a 2 zákona o pobyte cudzincov do Palestíny, preto primárne v medziach odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporcu, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľa v opravnom prostriedku, a z takto vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia odporcu.

Keďže predmetom odvolania navrhovateľa bola len tá časť rozhodnutia, ktorá sa týkala zamietnutia jeho žiadosti ako zjavne neopodstatnenej, odvolací súd sa obmedzil len na preskúmanie tej časti rozhodnutia, ktorá bolo jeho rozsudkom potvrdená.

Odporca zdôvodnil rozhodnutie o zamietnutí žiadosti ako zjavne neopodstatnenej preukázanou dôkaznou situáciou, za ktorú považoval to, že navrhovateľ požiadal o udelenie azylu 27.7.2007 počas doby zaistenia a umiestnenia v UPZ Medveďov, pričom zdôraznil, že na územie SR pricestoval v roku 1999, od 13.7.1999 bol vo väzbe, resp. vo výkone trestu odňatia slobody na základe rozsudku Krajského súdu v Košiciach pod č. 1T 26/01 zo dňa 5.4.2002 (za trestný čin brania rukojemníka podľa § 234a ods. 1. 2 písm. a/,c/,d/ TZ, ktorým bol odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní 8 rokov a tiež mu bol uložený podľa § 57 TZ trest vyhostenia z územia SR).

Z administratívneho spisu je zjavné, že odporca vykonal v konaní dokazovanie výsluchom navrhovateľa a obsahom správ o krajine pôvodu, ktoré odporca čerpal predovšetkým z článkov publikovaných v slovenských denníkoch (SME, Pravda, Hospodárske noviny) ako aj správy, ktoré odporca čerpal z odborného seminára Slovenskej spoločnosti pre zahraničnú politiku so zameraním na izraelsko-palestínsky konflikt z 20.4.2006.

Ako vyplynulo z dotazníka žiadateľa o azyl zo dňa 23.8.2007 navrhovateľ uviedol, že dôvodom jeho odchodu z krajiny pôvodu bola izraelská okupácia

palestínskych území, agresia Izraela na palestínske oblasti a útoky na Palestínčanov. Navrhovateľ uviedol, že situácia sa zhoršila, je tam občianska vojna medzi Hamasom a Ala Fatahom.

Navrhovateľ ďalej uviedol, že na Slovensku bol odsúdený ako člen organizovanej skupiny prevádzachstva, slovenská polícia ho zadržala v jednom dome, pričom prevádzachov nechytla, on bol len utečencom, ale utečenci svedčili proti nemu a preto bol odsúdený.

Navrhovateľove dôvody o udelenie azylu ako aj jeho žiadosť odporca vyhodnotil za irelevantné, pričom vychádzal z domnienky, že úmyslom jeho žiadosti bolo odvrátiť trest vyhostenia, ktorý mu bol uložený.

Navrhovateľ v odvolaní proti rozsudku namietal proti takémuto vyhodnoteniu jeho žiadosti, pritom zdôraznil, že počas výkonu trestu mal zaručené, že bude na území SR a nemal dôvod žiadať o ochranu, keďže jeho prítomnosť na území SR bola zaručená.

Krajský súd v dôvodoch svojho rozhodnutia poukázal na to, že takýto úmysel žiadosti (odvrátiť bezprostredne hroziace vyhostenie), potvrdil aj samotný navrhovateľ v opravnom prostriedku.

Jednou z dovolacích námietok navrhovateľa bolo práve uvedené vyhodnotenie úmyslu navrhovateľa, s ktorým sa stotožnil aj krajský súd a keďže navrhovateľ ho popiera, pričom sa odvoláva na samotný text podaného opravného prostriedku a dôvody v ňom uvedené, bolo podľa odvolacieho súdu potrebné k nemu zaujať stanovisko.

Odvolací súd považuje za dôležité v tejto súvislosti uviesť, že z obsahu spisu krajského súdu, ktorého súčasťou je aj spis odporcu, jednoznačne vyplýva, že navrhovateľ požiadal o udelenie azylu síce až po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody, kedy navrhovateľovi hrozilo reálne vyhostenie z územia Slovenskej republiky, nemôže však bez povšimnutia zostať argumentácia navrhovateľa, ktorý opakovane uvádzal, že toto právo (požiadať o azyl) využil až potom, čo reálne stratil možnosť ochrany pred bezprávím, ktorú počas výkonu trestu bezpochyby poskytnutú zo strany SR mal.

Pokiaľ teda navrhovateľ tvrdil, že v priebehu výkonu trestu odňatia slobody sa necítil ohrozený, táto skutočnosť nastala až po vykonaní trestu odňatia slobody, pričom poukázal na zmenu situácie v krajine pôvodu (kedy prešla správa územia

Gazy pod vládu hnutia Hamas, pričom jeho obavy z bezprávia sa viažu práve k tejto zmenenej situácii, ktorá tu v čase výkonu trestu prítomná nebola), bolo povinnosťou odporcu k týmto tvrdeniam navrhovateľa zaujať stanovisko, posúdiť, či v prípade navrhovateľa sa nejedná o žiadateľa „sur place“ a zisťovať tak skutočnosti rozhodné pre udelenie azylu, najmä v zmysle ustanovenia § 8 zákona o azyle, a v prípade zistenia, že žiadateľ o udelenie azylu aspoň tvrdí, že existujú dôvody v tomto ustanovení uvedené, bolo povinnosťou odporcu ich pravdivosť verifikovať a následne rozhodnúť o jeho žiadosti o udelenie azylu.

V tejto súvislosti je potrebné poukázať na to, že zákon o azyle neurčuje žiadnu lehotu, v ktorej má žiadateľ o azyl požiadať, i keď udelenie azylu podľa § 8 zákona o azyle je viazané objektívne na prítomnosť prenasledovania, ako skutočnosti definovanej v § 2 písm. d) zákona o azyle, alebo na odôvodnené obavy zo skutočností definovaných v § 2 písm. d) zákona o azyle, v oboch prípadoch v dobe podania žiadosti o azyl, teda spravidla v dobe bezprostredne nasledujúcej po odchode z krajiny pôvodu, výnimkou z tohto pravidla sú žiadatelia „sur place“, pretože o žiadateľa „sur place“ ide vtedy, keď osoba, ktorá v okamžiku odchodu z krajiny pôvodu nebola utečencom, ale stala sa ním neskôr v dôsledku okolností, ktoré nastali v dobe jej neprítomnosti.

Keďže je nepochybné, že okolnosti, na ktorých navrhovateľ zakladá svoju žiadosť o azyl, nastali počas jeho pobytu mimo územia krajiny pôvodu, bolo potrebné podľa odvolacieho súdu posúdiť, či navrhovateľa je možné považovať za žiadateľa „sur place“ a po zvážení tejto skutočnosti, zaujať k žiadosti navrhovateľa stanovisko, a to po dokazovaní, ktoré takémuto stanovisku musí predchádzať.

Keďže odporca takto nepostupoval, odvolací súd dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu je potrebné podľa § 220 OSP v napadnutej časti zmeniť a rozhodnutie odporcu v časti, ktorou zamietol žiadosť navrhovateľa ako zjavne neopodstatnenú zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky síce považoval odvolacie námietky navrhovateľa, ktorými spochybňoval správnosť postupu krajského súdu, keď namietal nesplnenie podmienok pre rozhodnutie veci bez nariadenia pojednávania za čiastočne dôvodné (najmä na vzhľadom na zjavne nesprávny záver súdu o tom, že navrhovateľ sa k výzve nevyjadril, keď z obsahu spisu jednoznačne vyplýva, že navrhovateľ na výzvu súdu dňa 5.11.2007 oznámil, že súhlasí, aby súd rozhodol bez nariadenia pojednávania), toto pochybenie však práve preto, že navrhovateľ súhlasil s prejednaním a rozhodnutím veci bez nariadenia pojednávania nebolo podľa

odvolacieho súdu tak závažného charakteru, ktoré by malo mať za následok zrušenie jeho rozsudku. Podľa odvolacieho súdu preto bolo účelné, rozsudok krajského súdu v napadnutej časti zmeniť a rozhodnutie odporcu pre nesprávny právny názor zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 OSP v spojení s § 224 ods. 2 OSP a § 246c OSP tak, že navrhovateľovi, ktorý mal úspech vo veci právo na náhradu trov konania nepriznal, pretože si náhradu trov konania neuplatnil.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave dňa 1. júla 2008

JUDr. Eva Babiaková CSc., v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Nikoleta Adamovičová